

Беларуская Дэлегацыя ў Віцэ-Прэзыдэнта ЗША

Сёлетніе адзначаньне 43-х угодкаў вай усю групу на клішы. Што гутарка Абвешчаныя Незалежнасці Беларускае сп. Віцэ-Прэзыдэнта з нашымі прадстаўнікамі была ўшырая ю вельмі сардечная, цы вельмі ўдалай і карыснай для наша-кожны можа бачыць на здымцы. На працу гутарку Абвешчаныя ў габінёце сп. Тураўскага, дзе служыць Архіяпіската БАПЦ Уладыка Васіль, ды ў вадным з бруклінскіх касцёлаў, дзе Беларусы-католікі маліліся разам з а. Германовічам.

Віцэ-Прэзыдэнт ЗША Ліндан Б. Джансан сардечна пацікае руку Яго Высокапраасвяшчэнству Архіяпіскапу БАПЦ Царквы Васілю. На лева ад іх: капэлян Сенатар др. Фрыдэрык Браўн Гарыс, сенатар Якуб К. Джэйвіц і сенатар Аляксандар Вілэй. На права: сенатар Кэзл Б. Кітынг і старшыня Галоўнае Управы БАЗА К. Мерляк

БАЗА Васіля ю старшыні Галоўнае Управы БАЗА сп. К. Мерляка злажыла стаўнікоў, свае найлепшыя пажаданыі беларускаму народу з нагоды 43-х угод-візуту Сенатару ЗША Якубу К. Джэйвіцу. Непасярдна пасъля гэтага, Сенатар Джэйвіц прадставіў нашу дэлегацію Віцэ-Прэзыдэнту ЗША Ліндану Б. Джансану.

Аўдыентцыя ў Віцэ-Прэзыдэнта ЗША

Віцэ-Прэзыдэнт Джансан вельмі вет-ліва сустрэў нашу дэлегацію ў сваім габінёце ў Капітолію. Ён прывітаў нашых прадстаўнікоў, як сваі старых знаёмых, з якім ён сустракаўся, яшчэ будучы сенатарам. Таму ѹ далейшая гутарка, хоць мя надта даўтая, была вельмі веглівая ю сардечная. Віцэ-Прэзыдэнт цікаўся беларускімі справамі ю прыканцаў візиты пажадаў нашым прадстаўніком хутчайшага вyzvalenya Беларусі.

— «А цяпер, — сказаў ён, — ў знак гэтага магтоў зычныя ды ў знак прывітання Амерыканцам беларускага пад-хорданы, мы замацаем нашу сустра-чу трывалым дакументам». І запрайдзі, застаяўся колькі часу на ягонай Сесіі, прыязна гутарачы з Сенатарамі.

Творы Алеся Гаруна

(Працяг)

ВАРАЖБА

(Засыянковая аповесьць)

Бліжыцца поўнач. У гэтай пары Сон паходджае па панскім двары. Сыпіць, паканчайшы зычайную працу, Чэлядзь у зборні, паны у палацу; Толькі стары вартайчы Ігнацы Ходзіць з клякоткай і пілкай сваёй: Двор съцеражэ ад людзіні ліхой.

Ходзіць стары і мурмоча пад нос: — Ну і пракліты-ж сягноўня мароз! Новы кахух прабрае, пся вера, Быццам кахух — не кахух, а папера. Броша, ня зломіць старога жаўнера, — Панна Амільля, хай Бог ёй аддасць, Вызваліць з гора, ня пусыць прапасць.

Цягам, як толькі пачнеца цямнеч, Зарас пальпнайкі з кухні нясець, Міла глядзіць і ласкова съмлечца: — Хочаце можа, Ігнацы, пагрэцца? — Гэткі парадак ня ўсюды вядзецца! Добрае сэрца! Павет абысьці, Роўную паньне, бадай, каб знайсьці...

Адвант на сходзе. Яшчэ да Каляд Тыдзень застаўся адзін акурат. Неба у зорах, і кожна з іх звязе, Месяц зялёны свой блеск пасылае,

Лёгкі марозік за шчокі хапае, Сынег пад нагамі прымемна рыпіць, — Ведае варту Ігнацы, — ня съпіць.

Панна Амільля тымчасам сабе Вечар праводзіць у нейкай журбе: Нейкія трывыні плятуцца дзялчыніе — Быццам яна не ў двары ахміstryні, Быццам яна на жыве ў вахвініе, Быццам яна нямаведама хто, Хочацца сэрцу няведама што.

Спомніць мамульку, татульку, свой дом, Спомніць сябе невялічку ў ём, Большага брата і няньку-бабульку, Тэклю, Агатку, Ганульку, Аришульку, Даўных равесніц... кароўку Рабульку... Дзе яно ўсё? І ня вернеш тых дзён, Зынкла, як дым, расплылося, як сон!..

Страшна і ўспомніць далёкі той год (Чорным яго называе народ). — Пошасць з касою па съвеце хадзіла, Панну Амільлю сіроткай зрабіла, Родных, сямейку зямлею пакрыла, Доля, нячачы, — ў яе ўсё ў руцэ: Узялі паны гадаваць пры дачэц.

Устане, паходзіць і сядзе ізноў, Б'ецу ў галоўку гарачая кроў; Нейкія ў сэрцы прарваліся тамы, Твар то збляднелое, то зробіцца ў плямы... Стане прад Маткай Святой з Войстрай

Дзень Незалежнасці Беларусі ў Нью-Ёрку

Малітвы

Нядзельны дзень 26 сакавіка пачаўся ў катэдральным саборы с. Кірылы Тураўскага, дзе служыць Архіяпіската БАПЦ Уладыка Васіль, ды ў вадным з бруклінскіх касцёлаў, дзе Беларусы-католікі маліліся разам з а. Германовічам.

Урачысты сход

Папаўдні ў мангетэнскім гатэлі «Білтмор» (традыцыйна ўжо месяца сакавіковых акадэміяў) адбываўся ўрачысты сход, заране заваны сіламі Беларуска-Амерыканскага Задзіночанія, а пра-ведзены старшынём галоўной управы БАЗА сп. К. Мерляком. Сход пачаўся з багастаўства Уладыка Васіля і пра-читаніем ім малітвы за Беларусь, што 22 сакавіка ім-же была сказаная ў ам-рыканскім Сэнате ў Вашынгтоне.

Сп. Мерляк на сваім уступістым слове звязнічнай увагу на адноўкаўсць імкненіяў да незалежнасці амэрыканскага беларускага народу, на падаўственства ектаў незалежнасці — амэрыканскага 1776 году ю беларускага 1918 году, ды на адрозніні гісторычнага долі гэтых двух народоў у вініку, перш-наперш, розніцы геапалітычнага палажэння. Прамоўца зазначыў, што нядоля Беларусі спрыяльненая захопнікім маскоўскім імпрыялізмам, які звышча ўсё на сваі дарозе да сусветнага панаўніні, ды выказаў перасцярогу, што камуністычнай падрыўнай дзеяйнасці пагражае ўжо ю самой Амерыцы. Ён за-

МАЛІТВА

У імя Айца, і Сына, і Свяятога Духа, Усемагутны й Прадвечны Божа! Гэтую малітву нашу мы шлем Табе ў гадавіну Абвешчаныя Незалежнасці Беларусі, свадоба якою была наімлесніра патаптана грубою бязбожнаю сілаю, мільёны

чумічнай якою перад съвітам Прастолам Тваймоляці Цябе: учыні Суд Твой справядліві, памажы вярчыць свадобу нам і ўсім паняволеным народам.

У гэтых ўрачыстых мамент мы просім Цябе, Божа! Й Ойча наш, будзі міласцівы да нас, бо Ты Вялікі й цуды чыніш! Ты — Адзіны Бог наш, поўны ласкі й прадаў, славы і велічі!

Міласціві Божа! Ты бағаславіў народ краіны, гатав, бо Ты любіш справядлівіць і ненавідаш беззаконнасць.

Ты Сам абяшчаша на зямлі свадобу й зравіе яе аснова людзкага жыцця. Багаславі кіраўнікоў і заканадаўнікаў Краіны гітас, умайды сэрцы іхных Ласкаю Тваёю, памажы ім у іхнім змаганні за Твой Праўду й Свадобу ўсюды, для ўсіх народоў, што пакутуюць у няволі.

Мы з пакорам пахілем галовы свае перад Табою, Божа й Спасе наш, і зьвераю молім Цябе: прыйдзі гэтую малітву на нашу, бағаславі Задзіночанія Штата Амэрыкі й нашую Мані-Беларусь!

Няхай слáнае ѹміа Тваё, Божа й Ойча наш, жыве ў звязе ў сэрцах нашых, і бағаслаўлене будзе цяпер і заўсёды, і павекі. Амін.

Просіць: «Прачыстая, зыгінць ня дай, Гора адкінь, ад бяды захавай!»

Ручкі заломіць, і сълёзы цякуць... Новыя думкі ізноў набягуть, — Жыцьце у людзях сабе выкладае. Цяжкае жыцьце! Хаця спагадае Маткі заступніца, пані старая, Пан — як-бы родны... Нявесела жыць! Час у жалобе, ў маркоце бляжыць.

Хочацца сэрцайку ласкі на той, — Хочацца спогадзі паньне другой... Тэкля, Аршулька, Ганулька — сужонкі, Шлюбныя носіць на пальцах пярсычэні. Моліца панна да свойнай патронкі: «Панна съвітая, ты неба ўмалі, Вернага друга мне ў жыцьці пашлі!»

Ды усъміненца прыгожа... Каму? Ведама, — пэўна, яму аднаму... Рожы цвітуць на бялюсенькім твары. Што-ж тут за цуд і чые-ж гэта чары? Праўду сказаць?.. Вінаваты гусары. Ну, хоць ня ўсё, дык прынамся адзін Паньне прыгчынай маркотных гадзін.

Стройны, прыгожы, — праўдзіві жаўнер! Гляне — як сокал! Які-ж кавалер! Майстра на жарты які, на хіхоты; Як удаеща ў шабунькі, ў залёты, Лёсткі пушчаць — навучыся ў яго ты! Як ён часамі умеет гладзець: У танцы які! — не пазволе сядзець!

Ручку як съціснє, на вуха шапніе Слóўца такое, што ѹ сэрца замре!

Шкода, нядоўга яны пастаялі...

Толькі тры дні усяго балівалі

Гэтта, ў двары, і пaeхалі далей,

Рушылі ў Вязьму, а стуль пад Москву.

Чуець паненка, маўляў наяву,

Як прад ад'ездам ён цяжка ўздыхаў;

Помніц — навекі аб ёй прысягаў;

Як ад'яжджаочы, бачыць, скланіўся...

Праўда-ж? Ці помніц? Ці, можа, забыўся?

Любіць? Ня любіць?.. У другую ўлюбіўся?

Можа ўдаваў закаханыне нажарт?

Трэба аб гэтым спытацца у карт!

Праўда, што Адвант, і грэх варажба, Што-ж — калі гоне ў сухоты журба!

Бог міласэрны няхай выбачае...

Панна Амільля ў красэлка сядзе,

Талълю картуе, шэсьць карты выкладае,

Сёмая карта кладзецца падніз:

Хітры пасъясін пачынае — «маркіз».

«Любіць? ня любіць? Любіў? ня любіў?..

Верным застаўся?.. Ці верным ня быў?» —

Шэлча паненка. Пасъясін збунтаваўся...

«Дзе-ж той чырвоныя кароль падзвіваўся?

Мусіц ня любіць?.. не, гэты ня ўдаўся!

Іншы спрабую цяпер разлажыць»...

Час памаленьку бляжыць ды бляжыць.

Поўнач прайшла. У двары пятухі

Раз прапялілі спад цёплай стражі.

РЭЗАЛЮЦІЯ

Беларуска-Амэрыканскага Задзіночанія ў Амэрыцы (БАЗА), прынятая аднагодна ў гатэл «Білтмор» у Нью-Ёрку 26 сакавіка 1961 г. на масавым сходзе, прысьвячаным 43-ім угодкам Незалежнасці Беларусі

Мы, Амэрыканцы беларускага паходжання, сабраўшыся на сьвяткаваныі 43-іх угодкаў незалежнасці Беларусі,

заяўлем

— што Задзіночанія Штаты Амэрыкі, палітычна й эканамічна вядучая дзяржава домакратычнага святу, забяспечвае свайму народу палітычную, рэлігійную, культурную, сацыяльную й эканамічную свободу;

— што амэрыканскі народ здаўна трымаеца прынцыпам, выказанным у Амэрыканскім Акце Незалежнасці, што «усе людзі створаныя роўнымі» ды што яны маюць права на свабоду й незалежнасць;

— што, з другога боку, на працягу 43-х год свайго існаванья камуністичная Расея паняволіла шмат народоў Эўропы й Азіі шляхам агресіі або падрыўнога дзеяньні ў пазбавіла іх асноўных свабодаў;

— што Расея сталася вялікай імперыялістичнай небяспекай, якая пагражае ўсім свабодным народам, у васабільнасці Задзіночаным Штатам Амэрыкі — нашай новай бацькаўшчыне;

— што Задзіночанія Штаты Амэрыкі маюць патрональную сілу й наважанасць у супраціўстві агресіі з боку камуністичнага расейскага імперыялізму й бараціць прынцыпі свабоды народаў, у тым ліку і народу беларускага.

Мы пратэстуем

— супраціў імперыялістичнага агресіі з боку камуністичнага Расеі, супраціў паняволенія Беларусі ў пазбавленіі беларускага народу палітычна, рэлігійна, культурна й сацыяльна свабоды;

— супраціў наслідкаў русыфікацыі, эканамічнага прыгону й каланіяльнага эксплятаціі;

— супраціў улады тэрору на Беларусі, супраціў масавых вывазаў й нарадагубуна палітыкі, якая на працягу апошніх 20-ёх год спрычыніла дэмографічную настачу шасці міліёнаў народу на тэрыторыі Беларускага Савецкага Сацыялістичнага Рэспублікі.

Мы асуджаем

— усякую палітыку самазаспакаенія ў сістэмані з расейскім камуністичным імперыялізмам; усякую палітыку, што адабрае твораную Масквой агресію; усякую палітыку, якая магла-б спрынесьці пашырэнню таталітарных камуністичных ідэяў;

— усякую палітыку дыскрымінацыі народоў, як, прыкладам, палітыку, што падтрымвае вызвольныя рухі ў Афрыцы, але адначасна адмаўляе права на свабоду народам, паняволеным Расеяй;

— ігнараваны ўсіх бітаваньня Рэзоляюціі Амэрыканскага Кантрасу (закон 86-90) некаторымі афіцыйнымі ўстановамі й прыватнымі камітэтамі;

— арганізаваную камуністыкі «Акцыю Ліквідацыі» (Operation Abolition) да съведама падтрымваньня гэтага акцыі некаторымі амэрыканскімі коламі з мэтай Амэрыкі».

Крайчыкам месяц зза хмар выглядае.
Панна Амільля варожб ня кідае,
Новы, хітрышы пасынкі раскладае:
«Любіць, ня любіць, любіў, ашукай,
Верним застаўся, ці ім ня бываў?» ...

Рыпнулі дзіверы... I вось на парог...
Панічака зірк! — Гэта-ж ён, далібог!
Палец да губ прылажыў, усыміхнуўся,
Дзіверы прымкнуў за сабой, азіруўся.
— Панна чакала, каб я ды вярнуўся? —
Ціха на пальчыках к ёй падышоў.
Дзёўча адразу ня знайдзе і слоў.

Потым зьдзіўленые крыху адышло.
— Скуль пан узяўся і што прывяло? —
Гэтак пытай. Урода асаны.
Сам, як ягнётка, ласкавы, рахманы.
— Жыць не могу без каханае панны!
Мусіць нідзе не спаткаю такой...
Дай ты мне щасціце, вярні мой спакой! —

Руکі злажыў і на коленкі стаў,
К ножкам дзяўчаци галоўкай упаў.
Панна Амільля, сумеўшыся гэтым,
Хоча устаць, адхіснуша, а дзе там!
Ён ня пушччае і моле ўсім съветам:
— Будзь гаспадынія, царыцай маёй,
Сэрца злычаць мне, душу заспакой! —

Што тут рабіць? Гэта-ж могуць пачуць.
Потым увочы усе засмычаюць:
«Панна уночы ды госьціць прыймае!»
Ручкай гусара з кален падымае;

Просіць устаць, ня крычаць, сунімае,
Садзіць у крэсла, прыносіць вады...
— Ціха, мой пане, нарабіш бяды!

Людзі пачуць — нічога табе.
Сей дыў пачехаў, і сам па сабе.
Я-ж і назаўтра тут мушу застасцца;
Будзе ад сораму недзе схавацца.
Людзі пачуць як навокал съмяяцца:
«У панны Аміліі ёсьць кавалер».
— Хай не съмяяцца! Бо плакаць, павер,
Будуць, паненка, яны над сабой,
Покуль гуляю яшчэ з галавой,
Покуль ня судзіць мне доля прапасыці.
Хіба сама ты захочаш напасыці,
Думкі ня споўніш маёе аб ішчасыці.
Ведай: прыехаў забраць я цябе,
У разе-ж нязгоды — застрэліць сябе.

Бачыш, кладу я на стол пісталет:
Коркі падніты, набоі, як сълед.
Добрая гэта турэцкая штука!
Дзед адабраў на вайне ў мамалюка;
Можа сягоння прыдасца на ўнук.
Воля твая: рассудзі, выбрай, —
Шчасціц дары ці на съмерць пакарай.

— Пан не даеш мне з чаго выбіраць,
Я не хачу ні судзіць, ні караць!
Як-жа так раптам... ці-ж можна, скажэце?
То-ж ня гульня, а мы з панам ня дзеци, —
Трэба падумаша яшчэ, паглядзеци...
— Панна Амілія, мне не пярэч!
Хіба ня любіш?... — Ня панская реч!

Напярэдадні Гадавога Зъезду БАЗА

Неўзабаве мае адбыцца гадавы зъезд нае ўсё нашае беларускае эміграцынае Беларуска-Амэрыканскага Задзіночанія ў Амэрыцы. Паколькі апошнім часам паміж рэдакцыям «Бацькаўшчыны» і даслоніем старшынём галоўнае ўправы БАЗА, сп. К. Мерляком, было колькі прынцыпова спрочных разыходжаньня, мы ўважаем, што заўгای і меркаваны, пададзеныя ніжэй пад разнага сябровіцаў, памогуць уясініць сабе, адкуль гэтыя спрочныя пытаныні біруцца ў дачаго яны вядуць, — каб у будучыні не дапушчаць да гэтага стану речач.

Выходны пункт нашага разважанья — патраба гарманічнага ўзаемадаўчыні паміж грамадzkімі арганізацыямі, Радай Беларускага Народнага Рэспублікі і цаласцю беларускага эміграцыі ў вольным съвеце.

БАЗА — арганізацыя грамадзкага, апалаўчынага. Бяспречна, што сябры ѹ-кіраўнікі БАЗА маюць і павінны мец — свае ідеялічныя перакананні і палаўчынныя пагляды. Ніхто ня можа забараўніць ім, як паасобным адзінкам або сабром палаўчынных партыяў, ці радным БНР, выказаць свае перакананні і пагляды ды праводзіц іх у жыццё. Гэта асноўная прафада, як і тое, што наш палаўчынны ідеал — Беларуская Народная Рэспубліка, а наш палаўчынны прафадник, каардынатор і арбітр — Рада БНР, якую мы падтрымвам, якой мы памагаем, да якое належаш кіраўнікі нашых грамадzkіх арганізацыяў ды дзеяньніц якое выдатна падтрымваета Беларуска-Амэрыканскім Задзіночанінем ад самога пачатку ягонага заснаванья. На гэтым прынцыпе пабудава-

рысных для беларускай вызвольнай справы.

У кожным краі грамадзкі арганізацыі гуртуюць вакол сябе Беларусаў дадзенага краю для дзеяньніц культуры-асветы, харытатуўнае, рэпрэзэнтацыйнае і падтрымкі галоўнае ўправы БАЗА, супрацоўніцтва з Амэрыканскім Камітэтам «Шкоднае» і цітага за сабой «запраданасць» беларускага нацыянальнага спрэчы.

Пашырэніем часам сталася, аднак, што старшыня галоўнае ўправы БАЗА, сп. К. Мерляк, чалавек, бяспречна, дынаўмічны й энэргічны, з вышыні займанага ім становішча ўздуўма кіраваць на толькі справы свае арганізацыі, але і вонкавую палаўчынку цэлае Рады БНР.

Вось факты.

У трапені-чырвенні 1960 г. 9-ая Сесія Рады БНР у Нью-Ёрку, у якой браў удзел і радны сп. Мерляк між іншых пытаныні ўонкавае палаўчыні разыходзеў была і справу супрацоўніцтва з Амэрыканскім Камітэтам. Пасля дыскусіі было прызнаны ўзгаданы і зафіксаваны ў пастаўніве Сесіі, што ў ватульнім супрацоўніцтве з Амэрыканскім Камітэтам, не звязаючы на некаторыя нястачы і некаторыя прынцыпавыя разыходжаньні, было дасоль фактам пазытыўным і карысным. Гэтым самым было апрабаванае далейшае супрацоўніцтва ў выслікі БНР. Але-ж палаўчынку Рады БНР хоча кіраваць старшыня ўправы БАЗА, выломаваўшыся навет з асноўнага вымагання — узгадніць усіе свадобныя выслытуны з іншымі сябрамі галоўнае ўправы, а ўрэшце дзеючы й наўсупер са мое галоўнае ўправы. «Бацькаўшчына», будучы ляйланьдай да Рады БНР і да Беларуска-Амэрыканскага Задзіночанія, адмовілася зъмініць партызанскі выказывани ўніверсітэта на фірмовай базаўскай палеры да Прэзыдэнта Рады БНР з копіяй да рэдакцыі «Бацькаўшчыны». Разам з гэтым стваліася ўльтыматыўнае дамаганне зъмініць у «Бацькаўшчыне» выказываны ўніверсітэту.

Ува ўсім гэтым важна ўсіміцца сабе асноўтае: пытаныне тут на ў супрацоўніцтве ні несупрацоўніцтве з Амэрыканскім Камітэтам. Калі-б гэтае самае пытаныне тэй-же самай асобай было пастаўнене на паседжаньне сэктару ці Прэзыдэнту Рады (што радны сп. Мерляк мог бы зусім спакойна зрабіць), дык бы было-б гэта зусім зразумелым і нармальным. Але-ж палаўчынку Рады БНР хоча кіраваць старшыня ўправы БАЗА, выломаваўшыся навет з асноўнага вымагання — узгадніць усіе свадобныя выслытуны з іншымі сябрамі галоўнае ўправы, а ўрэшце дзеючы й наўсупер са мое галоўнае ўправы. «Бацькаўшчына», будучы ляйланьдай да Рады БНР і да Беларуска-Амэрыканскага Задзіночанія, адмовілася зъмініць партызанскі выказывани ўніверсітэта на фірмовай базаўскай палері да Прэзыдэнта Рады БНР з копіяй да рэдакцыі «Бацькаўшчыны».

Упорыстасць старшыні Зтуртавання пачала пахаць справу далей, стварыўшы аbstавіны, што такія авантуркі, як Хмара й Рыжы-Рыскі пачалі падхвальваць і пачепваць па плачы, як свайго палаўчынага аднадумца, цлае Беларуска-Амэрыканскага Задзіночанія, каб магчы на гэтым фоне выдаўцае свае каментары пра бэзэнэрскую «мафію» і падобнае. І гэта тады, калі маскоўскі акулант якраз зъмініць свой пратагоніст даўшы на БНР і ейных кіраўнікоў.

Засыялінне часам бывае бязъмежным. Апошнім актам «помсты» (наведама толькі супраціў каго) з боку старшыні галоўнае ўправы БАЗА ў змаганьні за справы кантролю над вонкавай палаўчынай Рады БНР была базаўская рэзалицыя, праведзеная на сёлетнім сакавіковым съвяткаваньні ў Нью-Ёрку. Прачытаўшы гэту рэзалицыю, нельга не з'важыць, што ў ёй дэманстрацыйна працьчынія такія рэчы як «Беларуская Народная Рэспубліка», «Рада БНР», «окзыльны ўрад БНР» і навет «Беларусы Амэрыкі». Месцы іх занялі ўжо «Амэрыканцы Беларускага паходжання», «наш (г. эн. амэрыканскі) ўрад, пашырніўшыся на съвядамыя беларускія патрыёты могуць гаварыць пра амэрыканскі ўрад, як пра свой, і пра Амэрыку,

Дзень Незалежнасці Беларусі ў Нью Ёрку

(Заканчэнне з 2-ой бачыні)

затыараў М. Куліковіча, К. Барысаўца, І. сп-ні Э. Зубковіч (якай акампаніява сябравіцаў на фартапіні) на словаў сп-ні Н. Арсеньевай, М. Кавалі, Інкі Купалы й Ларысы Генішоў. Выступаў таксама з чатырма песьмамі хор пад кіраўніцтвам сп. Андрэя Каптуровіча.

— Ціхаві
Сакавікова акаадэмія ў Нью-Ёрку
затыараў М. Куліковіча, К. Барысаўца
затыараў І. сп-ні Э. Зубковіч (якай акампаніява сябравіцаў на фартапіні) на словаў сп-ні Н. Арсеньевай, М. Кавалі, Інкі Купалы й Ларысы Генішоў. Выступаў таксама з чатырыма песьмамі хор пад кіраўніцтвам сп. Андрэя Каптуровіча.

— Ціхаві
Сакавікова акаадэмія ў Нью-Ёрку
затыараў М. Куліковіча, К. Барысаўца
затыараў І. сп-ні Э. Зубковіч (якай акампаніява сябравіцаў на фартапіні) на словаў сп-ні Н. Арсеньевай, М. Кавалі, Інкі Куп

Напярэдадні Гадавога Зъезду БАЗА

(Заканчэнне з 3-й бачыны)

— як пра сваю новую бацькаўшчыну. Но няя памылкі — реч найбольш нармальная ў дасыльных грамадзтве. Але пры гэтых разыходжаньнях трэба мене адчуванье, дзе канчаючы разыходжаньні, а пачынаецца, хай сабе й нясьведамая, агульная нацыянальная школа. Вартасць грамадзкага кіраўніка павінна абазначацца на толькі ягонага энергіі, але й цвярзасцю ягонага палітычнага розуму.

Над усім гэтым варта задумацца на дыходзячым кантрэсу БАЗА.

Рэдакцыя «Бацькаўшчыны»

ЯЩЭ У СПРАВЕ НАШАГА НАЦЫЯНАЛЬНАГА НАЗОВУ

У сувязі з лістом М. Волаціча п. н. «Балючая справа» («Бацькаўшчына» № 9) хачу паведаміць, а тутэйшым прыпомніць, што пару год падрад на ладжаных БАЗА-ай акадэміях 25 Сакавіка ў Нью-Ёрку інтэлігентнейшыя прастаўнікі амэрыканскага грамадзтва (прафэсары ўніверсітэтат) завуць нас **Беларусын**. На гэты факт я адразу ж зъянрнуў увагу прысутных суродзічай і сябру БАЗА. На жаль ніхто з нашых ня выцягнуў з гэтага факту нейкіх выснаваў. Наадварот, да галасу чужых, якія завуць нас **Белорашанс**, **Байлорашанс**, **Белорашанс** і **Ўайтрапашанс**, далучаецца і голас нашага прастаўніка БАЗА, які заве сябе і нас **Беларашанс**.

Ч. Ханяўка

ХРОНИКА БЕЛАРУСКАГА ЖЫЦЬЦЯ НА ЧУЖЫНЕ — ГЭТА ПАКАЗЫНІК НАШАЕ ГРАМАДЗКАЕ ЖЫЦЬЦЯ ЗДОЛНЯСЦІ І ДАКУМЕНТАВАНЬНЕ НАШАЕ ПРАЦЫ. ТАМУ НЕ ПАВІННА БЫЦЬ АНВІДОНАЕ ГРАМАДЗКАЕ ПАДЗЕІ, ЯКАЯ-Б НЯ БЫЛА АДЦЕМІЕНА ў БЕЛАРУСКАЙ ПРЭСЕ. ПІШІПЕ «У «БАЦЬКАЎШЧЫНУ»!

ОЛЯ Мельяновіч
Каралева Балю ЗБМА

Зъ беларускага жыцьця

Каралева балю ЗБМА У Беларускім Інстытуце Навукі й Маства

Оля Мельяновіч, дачка спадарства Ганны й Пятра Мельяновічоў, была выбраная Каралеву Балю, ладжаным нью-Ёркім Адзізелем Згуртавання Беларускага Моладзі Амэрыкі з нагоды праваслаўнага Новага 1961 Году (14-га студзеня).

Сяброўка Оля Мельяновіч скончыла гімназію імя Вашынгтона Ірвінга ў Мангатане. Цяпер яна працуе як студэнтка сафстра ў шпіталі.

Оля Мельяновіч была й ёсьць актыўна сяброўка ЗБМА.

4-га сакавіка на чароднай зборцы Інстытуту д-р В. Тумаш прачытаў рефэрат «Жыцьцё й навуковая спадчына Ўхімія Карскага». Дакладчык сабраў шмат біографічнага матар'ялу з раскіданых замечак і артыкулаў апублікаваных раней ды значна дапоўніў жыцьця Карскага новымі, дасюль неапублікаванымі дадзенымі, сабранымі ад людзей ведаўшымі акадэміка Карскага. Прынішы пад увагу, што да сяняння, апрача кароткага артыкулу Яліпунова, сабраў якія ў Карскага напісаны вельмі мала, а або апошніх гадоў ягоныя і нічога іншага, праца доктара Тумаша ёсьць вельмі патрабная й каштоўная — гэта найпажыўнейшая біографія Карскага.

У другой частцы рефэрату д-р Тумаш дэталёва разглядае навуковую спадчыну Карскага ў такім разразе: працы аб беларускім мове, беларускай літаратуре, беларускай палеаграфіі, этнографіі і фальклёру ды працы агульна славянскага зместу. Я. Карскі (1861-1931) напісаў каля 800 большых і меншых навуковых працаў, артыкулаў ды зацемкай. Бальшыня ягоных працаў на беларускую тэматику. У працах Я. Карскі прытрымліваўся прынцыпу — сабраныя факты ніколі ня згубяць значанія, а тэарытычнай распрацоўкай будзе заўядыць базавацца на фактычным матар'яле. Тому працы Карскага асабліва каштоўныя аўтам сабранага фактычнага матар'ялу, у першую чаргу ў галіне беларускага мовы, і да сяняння гэтыя матар'ялы ня згубілі значанія. Некаторыя працы Карскага, якія прыкладам, зь беларускай палеаграфіі зъяўляюцца адзінкі ў нашай навуцы.

Асабліва дэталёва дакладчык разабраў манументальную працу Карскага «Белоруссы» (нядайна перавыдаленую АН БССР). Карскі запланаўваў «Белоруссы» выдаць большы колкошасць тамо, пасля трэцяцяго тому ён плянаваў укладаныя слоўнік беларускага мовы, які ахопліваў каля паймілёну словаў. Плян і інструкцыі да ўкладання такоага слоўніка Карскі пасыпей надрукава

ваць, але зрэалізацца цалком свой план Я. Карскі ўжо ня змог. Незрэалізаваным застаецца гэты праект і да сяняння: бальшавіцкая Акадэмія БССР нічога саліднага ў галіне беларускага мовы няробіць, перавыдае бяз ніякіх дапаўненняў ранішыя, дабальшавіцкія працы, а або укладаныя слоўнік беларускага мовы й не аблмаўляеца.

Вялікую ўвагу дакладчык зъянрнуў на бібліографію працаў Карскага — паказаў бібліографічны недакладнасць, памылкі ды ў меру мажлівасці спраставаў іх.

Пасля рефэрату адбылася дыскусія дыктораў і некаторыя з прысутных падзяліліся ўспіманімі аб акадэміку Карскім. Сп. Я. Гладкі прыпомніў аб удзеле Я. Карскага на Усебеларускім Кантрэсе ў 1917 годзе, ягоныя дыскусіі з А. Смолічам і інш., удзельнікамі Кантрэса. Ген. Ф. Кушаль — слухаў лекцыі Карскага ў Вільні і Менску і падзяліўся з аўдытарамі сваім тагачасным уражаннемі аб Карскім. Праф. А. Адамовіч шмат расказаў аб жыцьці й дзейнасці акадэміка Карскага ў 20-х гадох на фоне тагачаснага палітычнага жыцьця ў Менску ды паказаў прысутным пасъветчаныне выдадзенае яму Карскім пасылка экзаміну зь беларускага мовы і літаратуры ў 1923 годзе ў Менску.

Рэфэрат доктара Тумаша — гэта выдатна апрацаваная манаграфія аб заснавальніку сучаснай беларускай моваведы — акадэміку, прафэсару, доктару Ўхіму Карскім.

Гэты рефэрат зъяўляеца толькі першай часткай. Другая частка — «Палітычныя пагляды Я. Карскага» будзе прызначана д-р Тумашам неўзабаве на зборцы ВІНІМу.

А. В. В.

ВЫСТУПЛЕНИЕ БЕЛАРУСКАЕ МОЛАДЗІ У КЛІЛЕНДЕ

19-га сакавіка сёлета гуртк школьнага моладзі пад кіраўніцтвам Мані Лук'янічкі выступаў з беларускім народным танцамі на базары, які ладзіла арганізацыя жанчынаў у Клілэндзе. Маладыя танцоры, як заўсёды, вельмі ўдалыя выступілі й зацікавілі прысутніх. Акадыяністка Оля Дубаневіч выканала на акардыёне некалькі беларускіх мэлдыяў.

Зъ дзейнасці Беларускага Жаночага Згуртаванья ў Клілэндзе

Арганізацыя Беларускага Жаночага Згуртаванья паўстала ў распачала сваю дзейнасць амаль адначасна з зараніваннем Беларускага рэлігійнага жыцьця і іншых бел. арганізацыяў у гэтым асяродку. Кіраўнік Жаночага Згуртавання ад самага пачатку існавання зъяўляеца сп. Клаудзія Чэрнік. Шлях дзейнасці арганізацыі падобны да новабудаваная дарогі, якія, камі прадаўшыся, падобныя.

Пазней, праз трэх гадоў, зъяўлялася ў светкіні «Права на зброю». У ёй паста загаварыў чужым, прыдущым голосам. Хвалышыўся ваяўнічымі дух забіўшымі на выбарчым сходзе Маракоў з гонарамі сказаў: «Вы кожае, я ня маю права галасаваць. Непаўнагодні. Што-ж! Я маю лепшыя голос — голос друку.

А яшчэ калісці ён пісаў: «Хай не адчыніць мне ў прыгожым доме [дэзверы]. Дармо! І ў полі можна начаваць!»

Не давялося яму начаваць у полі і на залатым пакосе съпявіць свае песні.

Маракову адчынілі дэзверы. Але на ў прыгожым доме! Бязвіннага пасту арыштавалі й кінулі ў падвалы ГПУ. І так ён загінуў.

К. Рамановіч

Сёе-тое

(Заканчэнне з 1-й бачыны)

Ці гэта ўжо такая цяжкая реч выдаць кул, у якім выказаўся любіцелем... добра памастацку ахвормлены абрэз і джазу й вывірай думку, што «бацькаўшчыны на продаж у наших съвятынях?» І ці не пары нашай верхавіне з БАПЦ зъянрнуць большую ўвагу на пашырэнне ведаў аб Патронцы Беларусі?

*

Побач із шматлікімі збальшавізанымі назовамі мясцовасцяў у Беларусі асталіся як таякі цымусы, як Навагрудак і Крулеўшчына. Бязумоўна, гэта адно апрыклады, ёсьць іх шмат больш. Гэта

мамачкі мае! Адкуль-ж я чаму гэта рабына на рынку апінулася? Вядома, што «роднай партыя» глядзела на джаз, як на прадукт «гіёчага капіталізму», як на збору для дэмаралязіцыя маральна чысьцэнкай савецкай моладзі. А ту на табе! Відань, што «роднай партыя», якая гадамі змагалася з джазавымі кружлакамі на чорным рынке ды з упльвам джазу на савецкую моладзя наагул, давялося скапітуляваць. Но хіба-ж лягва падумаць, каб Уцёсай пісаў бязь ведама партыї?

І вось адкрыеца цяпер новы цыкл працаў казённых музычных гісторыкай аб адэсікім падходжаніні джазу. Можа я такі ціккаў будзе дavesы, што камарынскі гэта на быў камарынскі, але якраз той самы першачактавы джаз. Але як джаз з Адэсы дастаўся на Бэйсаву вуліцу ў Нью Орлінс? Но матросы завезлі? Ёшчэ раз: мамачкі мае!

Міхась Козыр

НАШЫЯ ПРАДСТАУНІЦТВЫ

АНГЕЛЬШЧЫНА:

Mr. Aleksander Laszuk, 97 Moore Park Rd., London, S. W. 6.

АУСТРАЛИЯ:

Mr. A. Vasilenko, 39 Edwin St., Croydon, N. S. W.

Mr. A. Maroz, 109 Morrison Rd., Midland Junction, W. A.

Mr. M. Nikan, 14 Steel St., Spotswood-Melbourne, Vic.

Mr. W. Akavyt, 80 Tapley Hill Rd., Royal Park, S. A.

БРАЗЫЛІЯ:

Mr. C. Cimafiejk, Prasa 76, Tiridentes, Curitiba — Paraná.

ЗАДЗІНОЧНАЯ ШТАТЫ:

Mrs. L. Bielenis, 2042 W. St. Paul Ave., Chicago 47, Ill.

Mr. B. Danilovich, 303 Howard St., New Brunswick, N. J.

Mr. Ul. Duniec, 814 Brayton Ave., Cleveland 13, Ohio.

КАНАЛА:

Mr. K. Akula, 57 Riverdale Ave., Toronto 6, Ont.

Mr. J. Chrenouski, 2285 Sauve St. East, Montreal 12, Que.

ФРАНЦЫЯ:

Union des Travailleurs Biélorusses en France, 26, rue de Montholon, Paris 9.

Mr. W. Kasztelan, 33 rue Kleber, Mouvaux (Nord).

РЭДАГУЕ КАЛЕГІЯ

Артыкулы, падпісаныя прозывішчамі аўтараў, не засыпаюцца на гэтыя паглядкы. Незамоўленыя рукапісы вязадліваюцца на зварочвонца. Рэдакцыя адказвае на листы толькі пасылкаў паштовага куточка.

Артыкулы, падпісаныя прозывішчамі аўтараў, не засыпаюцца на гэтыя паглядкы. Незамоўленыя рукапісы вязадліваюцца на зварочвонца. Рэдакцыя адказвае на листы толькі пасылкаў паштовага куточка.

Артыкулы, падпісаныя прозывішчамі аўтараў, не засыпаюцца на гэтыя паглядкы. Незамоўленыя рукапісы вязадліваюцца на зварочвонца. Рэдакцыя адказвае на листы толькі пасылкаў паштовага куточка.

Артыкулы, падпісаныя прозывішчамі аўтараў, не засыпаюцца на гэтыя паглядкы. Незамоўленыя рукапісы вязадліваюцца на зварочвонца. Рэдакцыя адказвае на листы толькі пасылкаў паштовага куточка.

Артыку